

mig har det været overraskende i høieste Grad, ikke, at den høitæredede Minister ikke har kunnet finde denne Lovhjemmel, men at han har anset det for nødvendigt at søge efter en Lovhjemmel for en Frihed, som kun kan være den Gufelte berøvet, hvor Loven udtrykkelig har berøvet ham den; ikke at tale om, at det er en Frihed, som foruden Godseieren enhver Anden udøver. Her er jo ikke Tale om Frihed for Godseieren til at afhænde sit Gods til anden Mand eller om en Udskillelse ved Omfordeling; saaledes at baade Brug og Cie komme paa nye Hænder, men her er jo kun Tale om, at Brugen skifter, og ligesaafuldt som det er enhver anden Cier af Sord tilladt — tilladt, fordi det ikke er forbudt — at overlade Stykker af sin Eiendom i Brug til Andre, ligesaafuldt er dette Godseieren tilladt, naar det ikke er forbudt, og det har det aldrig været, naar han kun tagtager de Grændser for en Omfordeling, som Lovgivningen har foreskrevet. Jeg har allerede indrømmet, at det foreliggende Lovudkast kvantitativt er meget forskjelligt fra det, som i forrige Samling blev oversendt. Dette Thing fra Folkethinget, men kvalitativt ser jeg ingen Forskjel. Begge Lovforslag gaa ud paa at indskrænke Eiendomsraadigheden uden at paavise, at der er nogen Nødvendighed derfor, uden endog saa at antyde, at der kan gives nogen Erstatning derfor. Det er denne Art Lovgivning, som jeg tidligere har betegnet og fremdeles til det Sidste skal betegne som utilstedelig, som førende til Fordærv. Det gjælder ikke, om det første Skridt er stort eller lille; er først Skridtet gjort, ville de andre følge efter, og en Daare er i mine Tanker den, der tror ved at gjøre det første lille Skridt at afværge de andre. Ivertimod, det første Skridt vil føre til de andre, og Enden ser neppe nogen af os. Man maa dog erindre, at hele vor nuværende Samsundsorden hviler paa Uerbødhigheden for hver Mands Ret og fremfor Alt paa den ubetingede Uerbødhighed for Eiendomsretten. Det er vistnok en af de Paragrafer i vor Grundlov, som har faaet den almindeligste Samstemning, den, der udtrykkelig hævder Eiendomsrettens Ukrænkelighed. Hof ved denne Grundpille for Sam-

fundet, og hele Huset vil snart styrte sammen! Men jeg for mit Bedkommende ser kun saare liden Forskjel paa at borttage et Stykke af en Eiendoms Substant, og paa at gjøre den værdiløs for Eieren ved at binde hans Hænder og indskrænke hans Dispositionsret. Det Gæste, der kan forsvare det, er, naar en stor Samsundsinteresse fordrer det, men hvor er noget Saadant bleven paavist. Saavidt jeg veed, har der ikke engang været gjort Forsøg paa at paavise, at der er en saadan Samsundsinteresse tilstede. Dog saa i denne Henseende beklager jeg i allerhøieste Grad, at det her foreliggende Lovforslag ikke er ledsaget af Motiver; muligvis vilde de have givet mig Nøglen til den ellers for mig uforklarlige Gaade, at et Lovudkast som dette har kunnet forelægges af den nuværende Regering. — Jeg skal endnu, før jeg afgiver Ordet, for at ikke Nogen skalde tro, at, hvad jeg her har udtalt mod Lovudkastet, er Ord, der ere undslupne mig i Talens Hebe, kun tillade mig at anmode de ærede Herrer om at gennemlæse den Betænkning, som umiddelbart før Rigsdagens Slutning blev afgiven af det Udvalg, som Landsthinget havde betroet at drøfte det Lovforslag, som i forrige Samling forelaa her om Forandringer i Fæstelovgivningen. Der bliver trykket saa Meget i Løbet af en lang Rigsdagsamling, at jeg ikke vil fortænke noget Medlem i, at han ikke har fundet Tid, Leilighed og Lust til at gennemgaa det, og selv om de Herrer dengang skalde have gennemlæst Betænkningen, er det meget sandsynligt, at den ikke er bleven bevaret i Deres Erindring. Det ærede Thing gjorde mig den Ære at sætte mig ind i dette Udvalg, Udvalget gjorde mig den Ære at vælge mig til dets Ordfører, men dog vil min Betragtning af det foreliggende Lovforslag i sin Helhed findes i det Afsnit, som gengiver Mindretallets Anskuelse. Efterat dette Mindretal i maasse stærke, men efter min Mening fuldstændig besøiede Ord havde paavist, hvorfor det ikke kunde slutte sig til Lovforslaget, udtaler Mindretallet sig om det modificerede Lovforslag, det vil sige om Lovforslaget, saaledes som det vilde blive, naar Flertallets